

STATKRAFT AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

Kontakt saksbehandler

Kirsten Redmond Kristiansen, 51568777

Vedtak om utslippstillatelse - anleggsvann fra tunneldrift Sandsavatn og Kvilldal kraftverk - Statkraft AS

Fylkesmannen har ferdigbehandlet søknaden av 06.11.2018 fra Statkraft AS om midlertidig utslippstillatelse for anleggsvann fra tunneldrift til Suldalsvannet.

Fylkesmannen har vurdert at en enkel tillatelse etter forurensningsloven er nødvendig av hensyn til det nasjonale laksevassdraget Suldalsvatnet. Det settes krav til rensing av anleggsvannet før utslipp til avløp fra Kvilldal kraftverk.

Tillatelsen gjelder i to år fra klagefristens utløp. Vi varsler gebyr for saksbehandling av søknaden.

Vedtaket kan påklages innen tre uker fra dette brevet er mottatt.

Vi viser til søknaden av 06.11.2018 fra Statkraft AS om midlertidig tillatelse etter forurensningsloven § 11 og 16, samt annen informasjon som er kommet frem under saksbehandlingen. Søknaden omfatter utslipp av tunnelvann fra normal driving av tunneler og bergrom, samt spylevann fra boremaskiner som vil inneholde steinstøv og oljerester etter rensing.

Søknad

Statkraft AS skal rehabilitere vannveien (tunnel) mellom Sandsavatn og Kvilldal kraftverk i Suldal kommune, som en del av utbedringsarbeider i vannveier i Ulla-Førresystemet. Dette arbeidet er nødvendig på grunn av skader på eksisterende anlegg og sikringsarbeider i eksisterende tunneler.

Tunneltiltaket omfattet av søknaden består av driving av en ny omløpstunnel på ca. 180 m. Det vil medføre uttak av ca. 25 000 m³ tunnelmasser i anbragt volum, som vil bli deponert i en anleggsvei iht. godkjent plan. I tillegg vil det drives en ny 200 m lang inntaktssjakt med diameter ca. 3,5 m ved Grunnvatn, der prosessvannet vil renne mot tunneltiltaket. Vannforbruk på boreriggen er estimert til ca. 350 L/min, og søker oppgir at innlekkasjevann vil i dette tilfelle være svært begrenset. Tunnelvannet vil inneholde noe uomsatt sprengstoff som vil medføre høyere utslipp av nitrogen. Det vil også være sandblåsning av lukeføringer og 2 tverrslagsporter, og søker oppgir at brukt

blåsemateriale skal samles opp og leveres til godkjent avfallsdeponi. Søker har satt rensekraft for sin entreprenør med 100 mg/L suspendert stoff, 10 mg/L olje og pH 6-8.

Tiltak planlegges utført i perioden februar 2019 – desember 2019.

Figur 1: Utslipp av anleggsvann vil bli blandet i avløp fra Kvilldal kraftverk før utslipp til Suldalsvatn.

Miljøforhold

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Naturmangfold

I følge temakart-Rogaland¹ er området en del av det nasjonale laksevasdrag Suldalsvasdraget (figur 2). I nasjonale laksevasdrag skal laksen sikres en særlig beskyttelse mot skadelig inngrep, jf. lakse- og innlandsfiskeklova § 7a første ledd. Utløpet til Kvilldal kraftverk ligger ca. 4 cm fra Kvildalsvika og utløpet fra Kvildalsåna. Innløpet til Suldalslågen er ca. 7,5 km fra utslippspunktet. Vassdraget er kjent som en av de beste laksevasdragene i Rogaland. Fylkesmannen har kontaktet Suldalslågen forvaltningslag for å hente informasjon om inn- og utvandring av laks fra området. Laksebestand i Suldalsvasdraget er klassifisert som «moderat», og sjørett bestanden som «hensynskrevende»². Det er vassdragsreguleringer og vannkraft som er listet som de største påvirkningsfaktorer for disse bestandene.

Figur 2: Suldalsvasdraget med lakseførende strekning i oransje. Kilde: Lakseregisteret.

¹ www.temakart-rogaland.no

² <http://lakseregister.fylkesmannen.no/lakseregister/public/>

Suldalsvatnet er oppvekstområde for en av to storørretbestander i Rogaland³. Storørreten gyter i bekker og elver tilknyttet Suldalsvatnet. Det er også registrert ål i Suldalsvatnet⁴. Ålen er kategorisert som sårbar (VU) i norsk rødliste for arter fra 2015. Trepigget stingsild og røye finnes også i vassdraget⁵.

Vannforekomst

Utslipet til innsjøvannforekomsten «Suldalsvatnet» er ifølge Vann-nett⁶ klassifisert som «middels til stor, svært kalkfattig type 1d, klar (TOC2-5)» vanntype. Økologisk tilstand i vannforekomsten er klassifisert som «god», mens kjemisk tilstand er «ukjent». Vannforekomsten er påvirket i middels grad av dammer, barrierer og sluser for vannkraftproduksjon, og i liten grad av sur nedbør.

Planforhold

Arbeidet skal utføres i forbindelse med forbedring av eksisterende anlegg. På land er området regulert til høyspenningsanlegg, koblingsstasjon m.m samt vegetasjonssone i gjeldende reguleringsplan⁷. Fylkesmannen dermed anser tiltaket som planavklart.

Unntak fra forhåndsvarsel

I henhold til forurensningsforskriften § 36-7 *Unntak fra forhåndsvarsel*, vurderer Fylkesmannen at høring og offentlig ettersyn i dette tilfellet kan unnlates. Begrunnelsen er at det omsøkte tiltaket er av mindre omfang og begrenset varighet slik at vi vurderer at arbeidet er av mindre miljømessige betydning dersom det blir utført i henhold til tillatelsens vilkår. Tillatelsen blir kunngjort i ettertid og høringsinstanser får tilsendt kopi. Tillatelsen er ikke gyldig før klagefristen er gått ut.

Fylkesmannens vurdering

Rettslig grunnlag

Fylkesmannen har vurdert søknaden ut fra de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven §§ 11 og 16. Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften § 4, og naturmangfoldloven § 7 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT)

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutninger skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på «føre-var-prinsippet». Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

³ Garnås et al. (1996) Forslag til forvaltningsplan for storørret. Utredning for DN 1997-2.

⁴ <http://www.miljostatus-suldal.no/>

⁵ <https://artskart.artsdatabanken.no/>

⁶ www.vann-nett.no

⁷ Høyspenningsanlegg, Kvittdal kraftstasjon. Plan ID: 1134-011219. Suldal kommune. Ikrafttredelsesdato: 19.12.2001

Vannforskriften

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster, og deler disse inn i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften § 4 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand. Dersom tiltaket fører til at vannforekomsten *Suldalsvatnet* endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi det planlagte tiltaket tillatelse etter forurensningsloven.

Miljøpåvirkning

Partikkelspredning

Utslipet vil inneholde suspendert stoff, og uten særskilte tiltak kan arbeidet medføre partikkelspredning, noe som kan påvirke naturmangfoldet i tiltaks- og influensområdet negativt. Høyt innhold av partikulært materiale i vannmassene vil kunne påvirke vannlevende organismer negativt. Økt partikkelinnhold i vannet kan føre til endret sammensetning av den biologisk produksjon i vannmassene, noe som igjen kan føre til endret næringstilgang for fisk og andre vannlevende organismer. Tilslamming av bunnsstrat er kritisk i gyte- og oppvekstområder for fisk der rogn og plommeseekkyngel kan ligge nedgravd i sedimentene. Tildekking fører til oksygenmangel i bunnsstratet, som igjen kan føre til at rogn og plommeseekkyngel dør.

Effekt på fisk

Finpartikulært materiale fra anleggsarbeidene (suspendert stoff) vil kunne være skadelig for fisk som oppholder seg i Suldalsvatnet. Partikler fra sprengstein har et høyere skadepotensial for fisk enn naturlige partikler fordi de er skarpere, og lettere kan feste seg på fiskens gjeller. Dette kan føre til slimsondring og irritasjon på gjellene, som kan forstyrre fiskens respirasjon og ioneregulering, og i verste fall medføre fiskedød⁸. Tunnelvannet vil inneholde noe uomsatt sprengstoff, som ifølge søknad er bestående av i hovedsak av ammoniumnitrat (NH_4NO_3). Nitrogenforbindelse i sprengstoff kan også bestå av ammonium, som kan bli omdannet til ammoniakk og som kan være giftig for vannlevende organismer. Videre er fisk sensitiv for pH endring og toksiske effekter av oljeforurensning. Ferskvann har ikke den samme bufferkapasitet som sjøvann, slik at det er viktig at tiltakshaver/entreprenør har god kontroll over pH i utslippet.

Ifølge beskyttelsesregime i nasjonale laksevassdrag⁹ er tiltak med risiko for alvorlig forurensning som kan skade villaksen, ikke tillatt. Av føre-var hensyn til fisk som kan oppholde seg i Suldalsvatnet, har Fylkesmannen vurdert det som nødvendig å gi en tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av anleggsvann fra arbeidene.

Behov for avbøtende tiltak

Fylkesmannen setter vilkår som samsvarer med utslippsgrensene som søker har satt for entreprenør. Disse grensene er innenfor det som er vanlig for slike utslipp til ferskvann. Vi viser til at utslippet vil først blandes sammen med avløpet fra Kvilldal kraftverk før det kommer til Suldalsvatnet. Statkraft AS har opplyst om at det er maksimal vannføring fra kraftverket på ca. 268 m³/s, og at selv i nedetiden vil utslippet bli noe fortynt av innlekkasje vann. Fylkesmannen ønsker ikke at virksomheter skal

⁸ Sørensen, J. (1998) Massedeponering av sprengstein i vann – forurensningsvirkninger. NVE Rapport nr. 29 1998.

⁹ St. prp. Nr. 32 (2006-2006) Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. Miljøverndepartementet. 15.12.2006.

fortynne utslippene, men viser til at de fastsatt renskravene sammen med fortykning i avløpet fra kraftverket gjør at risiko for fisk i Suldalsvatnet forventes å være svært lav.

Fylkesmannen har vurdert om arbeidet med utslippet burde bli stanset i perioden for hovedutvandring av laksesmolt på bakgrunn av sårbarhet i denne perioden. Det er kommet frem av saksbehandling at utslippspunktet er lokalisert med god avstand til utløpet av Kvildalsåna, slik at det er svært lav sannsynlighet for at utslippet vil påvirke utvandrende smolt.

Fylkesmannen har satt krav til at tiltakshaver skal ha en beredskapsplan ved eventuell akutt forurensning. Beredskapsplan skal inkludere tiltak for å hindre at olje spres i Suldalsvatnet ved en akutt lekkasje.

Samlet miljøpåvirkning

Basert på at tiltaket er av en begrenset karakter, vurderer vi det som lite sannsynlig at omsøkte arbeider, utført i henhold til fastsatte vilkår, vil medføre nevneverdige, varige skader eller ulemper for marint naturmiljø. En eventuell forringelse av vannmassene forventes å være kortvarig og avgrenset til lokalt rundt tiltaksområdet.

På bakgrunn av samfunnsnyttene, arbeidenes omfang, planlagt utførelse og varighet, mener Fylkesmannen at det omsøkte tiltaket, utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet jf. miljømålet i vannforskriften § 4.

Metode

Tiltakshaver må dekke kostnader ved å begrense eventuell skade på naturmiljø som følge av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11.

Tiltakshaver har en generell plikt til å unngå forurensning, jf. forurensningsloven § 7, og må derfor kontinuerlig føre tilsyn med at det ikke forekommer uventet og/eller unormal forurensning som følge av arbeidene.

Konklusjon

Ved avgjørelse om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkår er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Vurdering av tiltaket etter naturmangfoldet §§ 8-12, jf. § 7 tilsier at naturen kan bli negativt påvirket. Utslipp av partikler i anleggsvann, samt olje og endre pH kan være skadelig for fisk. Med gjennomføring av planlagte rensiltak forventes imidlertid effekten å være svært begrenset.

Fylkesmannen finner derfor å kunne gi tillatelse til utslipp av rensert anleggsvann til Suldalsvatnet på visse vilkår. Tillatelsen er begrunnet i at tiltaket ikke vil medføre uakseptable miljøpåvirkninger, samt at det er liten risiko for forringelse av vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 06.11.2018, samt opplysninger fremkommet under behandling av saken.

Vedtak

Med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16 gir Fylkesmannen i Rogaland på visse vilkår Statkraft AS midlertidig tillatelse til utslipp av rensert anleggsvann til Suldalsvatnet, Suldal kommune.

Tillatelsen omfatter utslipp av rensed anleggsvann fra tunneldriving og håndtering av slam fra renseanlegget.

Det stilles nedenfor vilkår for å begrense eventuell forurensning, og for å motvirke skader på det marine miljø.

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen. Vilkårene er nummerert for å lette den planlagte rapporteringen, særlig med tanke på avvik.

1. Statkraft AS (tiltakshaver) er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i sjø om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er videre tiltakshaver sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelsen.
2. Tiltakshaver skal gi beskjed til Fylkesmannen når arbeidene i sjø starter.
3. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter tiltakshaver å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes, slik at arbeidet kan revideres. Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter, mm., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.
4. Det settes følgende krav til utslipp før dette blandes i avløp fra Kvilldal kraftverk:

Parameter	Konsentrasjon
Suspendert stoff	100 mg/L
Olje	10 mg/L
pH	6-8

5. Slam fra renseanlegget og blåsemateriale fra sandblåsing regnes som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27 og skal prøvetas og leveres til godkjent mottak, jf. § 32. Det er ikke tillatt å bruke denne massen i utfyllinger.
6. Støy fra utfyllingsarbeidene og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i Klima- og miljødepartementets «Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging» (T-1442/2016).
7. Før anleggsarbeidene starter, må tiltakshaver ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks ved hendelser som medfører akutt forurensning. Beredskapsplanen skal godkjennes av Fylkesmannen før arbeidene i sjø starter.
8. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø, er tiltakshaver ansvarlig for at Fylkesmannen varsles umiddelbart.
9. Når arbeidet er avsluttet skal det utarbeides en rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten sendes Fylkesmannen innen 8 uker etter at arbeidet er avsluttet.
10. Tillatelsen gjelder i to år fra klagefristens utløp.

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeidene ved rehabilitering av Saurdal vannvei i Suldal kommune isolert sett er uønsket.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stilles til Miljødirektoratet, og sendes Fylkesmannen i Rogaland.

Etterhåndskunngjøring

Dette brevet og søknadsdokumentene vil bli lagt ut til offentlig ettersyn på nettsiden til Fylkesmannen i Rogaland www.fylkesmannen.no/Rogaland under emnet «Miljø og klima».

Varsel om gebyr

Fylkesmannens behandling av søknader om nye tillatelser, endringer i eksisterende tillatelser og kontroller i medhold av forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Søker skal betale gebyr for saksbehandlingen av søknader uavhengig av om det blir gitt tillatelse eller avslag i saken.

Gebyrets størrelse blir fastsatt av forurensningsmyndigheten i samsvar med forurensningsforskriftens § 39-4. Gebyrene skal samlet sett ikke overstige forurensningsmyndighetens kostnader ved saksbehandlingen eller kontrollen. Ved fastsettelse av gebyrsats skal forventet ressursbruk knyttet til saksbehandlingen eller kontrolltiltaket legges til grunn.

Arbeidet med tillatelsen er vurdert til å tilsvare gebyrsats 7, jf. forurensningsforskriften § 39-4 *Gebyr for arbeid med fastsettelse av nye og endring av tillatelser*. Statkraft AS skal derfor betale et gebyr på **kr. 16 400,-**.

Eventuelle merknader til varselet sendes Fylkesmannen innen 14 dager fra mottak av dette brevet.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Kirsten Redmond Kristiansen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Fiskarlaget Vest

Rogaland fylkeskommune

NVE Norges vassdrags- og energidirektorat

SULDALSLÅGEN FORVALTNINGSLAG

Fiskeridirektoratet, region sør

Slottsgt. 3

Postboks 130

Postboks 5091 Majorstuen

Klekkjeriet

Postboks 185 sentrum

5003 BERGEN

4001 Stavanger

0301 Oslo

4230 SAND

5804 Bergen